

7. LANABESA. HEZKIDETZAREN ZORTZI ZUTABEAK.

Hezkidetzaren zortzi zutabeak talde txikietan irakurtzea proposatuko da. Talde bakoitzak bi zutabe irakur ditzake, eta ondoren bateratze-lan bat egin haien esanahiaren inguruan.

1. Pentsamendu kritikoa sexismoaren aurrean

Hauxe litzateke Hezkidetzaren lehen zutabe, zeinak gainerako guztiak zeharkatzen baititu eta ikasgelara berdintasuna ekartzeko oinarritzkoa baita. Genero-ikuspegia modu kritikoan aplikatuz bakarrik gara gauza generoa dela-eta dauden desberdintasunak aitortzeko.

Horregatik, genero-ikuspegiak egindako analisia funtsezko estrategia bihurtzen da, hezkuntza-sisteman eta ondorioz gizartean sexismoa desagerrarazteko. Hezkuntza estereotipatuarekin pentsamendu kritikoa duten irakasleak behar ditugu. Bai gure historia pertsonalean jaso dugunaz, baita gure ikasleei transmititzen jarraitzen zaienaz ere ari gara.

Alde horretatik, irakaslearen prestakuntza ezinbestekoa da genero-ikuspegiarekin jarduteko.

2. Hizkuntzaren eta irudien erabilera ez sexista

Hizkuntzaren erabilera ez da neutrala, hizkuntzak komunikatzeko, mundua ulertzeko eta aldatzeko balio digu, gure pentsamendu guztia lengoaiatik pasatzen baita. "Izendatzen ez dena ez da existitzen", esan zuen Georges Steiner-ek. Aipu horrek indarrean jarraitzen du gaur egun hizkuntzaren erabileran. Berdintasunaren alde dihardutenak ohartzen dira hizkuntza bizirik dagoela eta aldatuz doala eta garai bakoitzeko erabilerara egokitu beharra dagoela; hortaz, emakumeek arlo publikoa esku-hartzeak (feminismoari esker) ekarri du hizkuntzaren erabilera ez sexistaren ikusgarritasuna. Hizkuntzaren erabilera ez sexista ez da soilik genero maskulinoa eta femeninoa erabiltzea (gaztelaniaren kasuan); askoz zabalagoa da. Gainera, generoaren bereizketa hori ez dagoen edo modu desberdinean existitzen den hizkuntzei ere eragiten die.

Alde horretatik, irudiek komunikatzeko ahalmen handia dute, eta, horregatik, iruditeria kolektiboa eraikitzen laguntzen dute; beraz, beharrezkoa da horiek ere genero-ikuspegitik aztertzea.

3. Emakumeen jakintza eta haien ekarpen sozial-historikoaren erabilera ez sexista

Emakumeek humanitatearen historian zehar arlo guztietan egin dituzten ekarpenak ikusiezin bihurtzea da historian zehar izan den gabezia handienetariko bat, gaur egun, gure kulturak, oro har, eta ikasgelako materialek eta testuliburuak bereziki, ere oraindik daukatena. Gure kulturaren androzentrismoa nagusitu da, eta hutsune bat sortu du emakumeen lana ezagutzeari eta aitortzeari dagokionez.

4. Gatazkak modu baketsuan eraldatzea hezkidetzako bizikidetzako proiektuekin

Bizikidetzari genero-ikuspegia aplikatzea funtsezkoa da emakumeen aurkako indarkeria prebenitzeko, indarkeria mota edozein dela ere. Bizikidetzaren positiboa Hezkidetzako plangintzan oinarritu behar da, hau da, errespetuan eta berdintasunezko harremanetan oinarritutako bizikidetzaren izan behar du. Hezkidetzak baliabideak, estrategiak eta ezagutza ematen ditu harremanetan indarkeria prebenitzeko. Harremanak aztertzean ikusten da portaerak, rolak, pentsamenduak, emozioak, balioak... zuzenean lotuta daudela estereotipo maskulino eta femeninoekin lotutako identitateak eraikitzearekin, eta askotan zigortzen dira estereotipo horiei erantzuten ez dieten pertsonak, zeinak eskola-jazarpenaren biktima izan baitaitezke.

Elkarbizitza positiboa da oinarri hauek dituenak: pertsonen arteko zaintza genero-estereotiporik gabea, tratatu txarrak prebenitzeko tratatu ona, bazterkeriaren aurrean talde-kohesioa, berdintasunaren lidergoak indartsuenaren tiranien aurrean. Berdintasunean eta hezkidetzan oinarrituta, bizikidetzaren baketsua, berdintasunezkoa eta enpatikoa duten ikastetxeak eraiki ahal izango ditugu.

5. Autonomia pertsonala eta independentzia ekonomikoa

Hezkidetzak etxeko espazioa ere hartzen du, hiru norabidetan: lehenik eta behin, guztiok egunerokoan autonomo izateko premia dago; bigarrenik, besteak zaintzen jardun direnen (gehienbat emakumeen) aitortza dago; eta hirugarrenik, etxean gertatu izan diren desberdintasunen azterketa eta gaur egungoena, non etxeko lanak eta zainketak ez baitira orekan banatu izan emakumeen eta gizonen artean, ondorioz lanaren banaketa sexuala gertatu da, eta hortik desberdintasuna eta diskriminazioa.

Era berean, eta aurrekoarekin oso lotuta, independentzia ekonomikoa landu behar da, independentzia pertsonalerako oinarri gisa. Jakina da independentzia ekonomikoa funtsezkoa dela tratatu txarren harremanetatik ihes egiteko eta emakumeen aurkako indarkeriatik urrun berregiteko bidez. Gainera, lan ordainduari dagokionez, azpimarratu

behar da oraindik ere emakumeak gehiengoa direla ordainsari txarrenak dituzten enpleguetan, bai eta mendekotasuna duten pertsonak zaintzeko kontziliazio-neurriak neurri handiengan eskatzen dituzten enpleguetan ere, eta horiek ere errealitate bat dira: kristalezko sabaia, soldata-arrakala, lanbide eta ibilbide akademiko jakin batzuen feminizazioa, beste batzuen maskulinizazioa, eta abar.

Hori dela eta, hezkidetzak oreka bilatzen du, bai etxeko arloan eta bai arlo publikoan eta lan arloan, zeren eta, gizon-emakumeen artean etxeko arloan egiazko erantzukidetasunik ez dagoen bitartean, izugarritzko desoreka egongo da eremu publikoan eta profesionalean gizonen eta emakumeen inbertitu beharreko denboran.

6. Ikastetxeko espazioak, eskolaz kanpoko jarduerak eta jarduera osagarriak

Historikoki mutilek ikastetxeetako espazioak bete izan dituzte, batez ere aisialdikoak, joko lehiakorretan aritzeko. Gainera, espazio hori oso bereizita egon ohi da mutilen taldeetan eta nesken taldeetan, eta elkarreragin txikia izaten dute bi taldeen artean.

Ikastetxeak lanean ari dira alor horretan, eta dagoeneko badira bestelako jolastokiak bilatzen dituzten proiektu arrakastatsuak, non jarduerak eta espazioaren banaketa diseinatuta baitaude harreman berdinezaleagoak izateko eta era ekitatiboagoan erabiltzeko. Hala ere, jarraitu beharra dago hezkidetzako-espazioak ahalbidetuko dituzten estrategiak ezartzen.

Era berean, eskolaz kanpoko jarduerak eta jarduera osagarriak planifikatu beharko lirateke, mutilek zein neskek berdintasunez partekatu ahal izan ditzaten.

Horrek guztiak, besteak beste, eskolako jaialdiak eta inauterietako mozorroak birpentsatzera garamatza, benetan lan egiteko, ekintza horietan ere, berdintasunaren alde eta estereotipoaren aurka.

7. Hezkuntza afektiboa eta sexuala berdintasunean

Osasun eta garapen pertsonal gisa, hezkuntza sexualak helburu du hazkunde pertsonala eta sexualitatearekiko jarrera baikorra eta arduratsua garatzea, erantzukizunez jokatzeko bidea eman dezan, ez bakarrik norberaren buruarekin, baita testuinguru sozialean dauden gainerako pertsonekin ere.

Oinarrian, nazioarteko erakundeen arau eta aholkuak daude; besteren artean: OME Osasunaren Mundu Erakundea, UNESCO Hezkuntza, Zientzia eta Kulturarako Nazio Batuen Erakundea eta UNICEF Nazio Batuen Haurren Laguntzarako Funtsa.

Hezkuntza sexualak eraginkortasun handiagoa du baldin eta familiekin koordinatuta egiten bada; hau da, etxea eta eskola elkarrekin ahalegintzen badira den hezkuntza sexual bat ematen pertsona guztien berdintasunean, osasunean, plazerean eta errespetuan oinarrituta eta eta gizakiarengan dagoen dibertsitate guztia aintzat hartuta.

8. Emakumeen aurkako indarkeriari aurrea hartzea eta ekitea

Hiru jarduera motari buruz ari gara: ikasleak sentsibilizatzeko direnak, ikastetxeak ikastetxeetan gertatzen ari diren matxismo- eta indarkeria-egoerak hautemateko direnak eta, azkenik, ikastetxean indarkeria-kasuak detektatu ondoren zuzenean esku hartzeko direnak.